

Livets väg

nr 11 /2022

Jesus sade: Jag är vägen,
sanningen och livet. Ingen
kommer till Fadern utom
genom mig (Joh. 14:6).

Om första Mosebok

Vägen genom Bibeln

Under denna rubrik går jag igenom vissa bibelböcker kapitel för kapitel.

Förhoppningen är att detta skall bidra till ett ökat intresse så att var och en själv flitigt och regelbundet studerar Bibeln.

Genesis

Första Mosebok kallas *Genesis* (ursprung) därför att den handlar om hur världen skapades och sedan om dess allra första historia.

Enligt både judisk och kristen tradition är Mose själv författaren till de fem Moseböckerna. I slutet av femte Mosebok berättas om Mose död, och det kapitlet är då sannolikt skrivet av hans efterträdare Josua. Mose levde troligen 1526-1406 f Kr. Av flera ställen framgår att Mose verkligen var den som skrev:

Herren sade till Mose: ”Skriv upp detta i boken så att ni inte glömmer det...” (2 Mos. 17:14).

Och Mose skrev ner alla Herrens ord (2 Mos. 24:4).

Mose hade fått en avancerad utbildning vid Faraos hov. Diakonen Stefanus sade i sin predikan om honom:

Mose blev undervisad i all egyptiernas visdom, och han var mäktig i ord och gärningar (Apg 7:22).

Hur första Mosebok är indelad

Genesis har en fin komposition där varje avsnitt börjar med ett hebreiskt ord som betyder ”följdhistoria, släkt” (*toledoth*). När det t.ex. står Teras *toledoth* (1 Mos. 11:27) berättas det om vad som följde från och med och framför allt efter Tera, alltså om Teras son Abram (Abraham). Indelningen av Genesis ser ut så här:

Inledning, skapelsen (1:1-2:3)

”I begynnelsen skapade Gud himmel och jord.”

Detta är rubriken för hela Genesis. Så följer skapelseberättelsen dag för dag och berättelsen slutar med att Gud vilade den sjunde dagen.

1. Himlens och jordens toledoth (2:4ff). Här berättas om det som följde efter skapelsen, om Edens lustgård, Adam och Eva, syndafallet, straffet och det första evangeliet, sönerna Kain, Abel och Set.

2. Adams toledoth (5:1ff).

Här ges Adams släktregister från honom själv fram till Noa. De gamla patriarkerna blev mycket gamla. Adam blev 930 år och sonen Set 912 år. Äldst bland alla blev Metusela, 969 år. Att Gud lät människorna bli så gamla gjorde att människosläktet kunde breda ut sig över många länder. Men ondskan ökade tyvärr också mycket.

3. Noas toledoth (6:9ff).

Här berättas om den s.k. syndafloden och Noas ark. Världen gick under men Noa och hans familj, totalt 8 personer, räddades tillsammans med djuren i arken. Sedan arken strandat på Ararats berg upprättade Gud sitt förbund med Noa och satte regnbågen som ett tecken på detta.

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkoblاد

Nr 11, 4 februari 2022

Red. kyrkoherde Sten Rydh

4. Noas söners toledoth (10:1ff).

Sönerna Sem, Ham och Jafet fick stora släkter som spreds i många länder. Inom Hams område fanns bl.a. Babel, Nineve, Sodom och Gomorra. I Babel byggde man i övermod ett stort torn, men Herren stoppade bygget genom att förvirra språket så att man inte längre förstod varandra. Sems område blev ursprunget för de semitiska folken, där så småningom Tera och sonen Abraham föddes.

5. Sems toledoth (11:10).

Detta är en kort släkttavla som leder från Sem till Tera, Abrams fader.

6. Teras toledoth (11:27ff).

Här berättas om hur Gud kallade Abram ut ur sitt folk och lät honom gå med hustrun Sara och brorsonen Lot till Kanaans land. Gud gav löftet om Messias och lovade att Sara skulle få en son, Isak. Herren själv besökte Abraham innan Sodom förstördes och Lot måste fly. Isak föddes och Gud prövade Abraham genom att Isak skulle offras. Men Gud lät en bock offras i Isaks ställe. Abram fick namnet Abraham och omskärelsens tecken på att löftet skulle fullbordas och att hans efterkommande skulle bli ett stort folk. Rebecka blev Isaks hustru.

7. Ismaels toledoth (25:12ff).

Abrahams hade fått en son, Ismael, med tjänstekvinnan Hagar. De sändes bort men Ismael blev också ett stort folk. I denna korta toledoth redogörs för Ismaels släkt.

8. Isaks toledoth (25:19ff).

Rebecka var ofruktsam, men Isak bad för henne och efter tio år fick hon tvillingarna Jakob och Esau. Gud hade uppenbarat för Rebecka att den äldre Esau skulle tjäna den yngre Jakob. Precis så blev det. Först sålde Esau sin förstfödsrätt till Jakob och senare fick Jakob med hjälp av moderns list Isaks välsignelse. Jakob måste fly undan Esaus vrede och vistades länge

hos sin morbror Laban. Han skulle få Rakel som hustru, men Laban gav honom i tältets mörker istället systern Lea. När Jakob hade arbetat totalt 20 år för Laban och Gud hade välsignat honom med stora hjordar, for han i smyg tillbaka till Kanaans land med sina hustrur, elva söner och en dotter. Han brottades med Guds ängel på natten och fick namnet Israel. Han mötte Esau, som nu hade blivit välvilligt inställd. Jakobs äldre söner hämnades grymt på en man som skändat deras syster. Så födde Rakel yngste sonen Benjamin och hon dog under födseln.

9. Esaus toledoth (kap 36).

Här skildras Esaus släkttavla. Han kallades också Edom (röd). Han skilde sig från Jakob och kom att bo öster om Döda havet. Edoms folk var senare i historien ofta fientliga mot Israel.

10. Jakobs toledoth (kap 37-50).

Här skildras historien om hur Jakobs näst yngste son Josef drömde om att föräldrarna och alla bröderna skulle buga för Josef. Bröderna hatade honom för detta och sålde honom till Egypten som slav. Men Gud välsignade Josef så att han efter några år i fängelse blev högt uppsatt som Faraonernas närmaste man. Josef hade i fängelset tytt Faraos drömmar som syftade på sju goda och sedan sju onda missväxtår. Josef fick därför samla in säd och sedan sälja den under missväxten och så hålla många människor vid liv. Hans bröder kom för att köpa säd och till sist kom även fadern och hela Josefs släkt, 70 personer. De skulle enligt Guds tidigare profetia komma att bo 400 år i Egypten.

Så slutar Genesis med berättelsen om att Jakob dog och blev begravnen i Israels land på samma plats där tidigare Abraham och Isak begravts. Till sist berättas om Josefs död och balsamering i Egypten.

Forts. i nästa nr